

ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCE SİSTEMİ

I. ATATÜRK'ÜN HAYATI

Türk ve dünya tarihinin en büyük lideri olan Mustafa Kemal 1881'de Selanik'te doğdu. Politikacı, hukukçu, öğretmen, komutan ve devlet kurucusu gibi sıfatlara sahiptir.

Bu bölümde Türk tarihine damgasını vuran Mustafa Kemal'in doğumundan 1919'a kadar geçen hayatı ele alınacaktır. Çünkü 1919'dan sonraki dönem geniş olarak siyasi tarih içinde incelenmiştir.

Mustafa Kemal'in doğduğu dönem (XIX. yüzyılın son çeyreği) dünya tarihi açısından önemli bir dönemdi. Çünkü 1830 - 1848 İhtilallerinin ardından sömürgecilik hareketleri yaygınlaşmıştı ve büyük devletler zayıf devletleri egemenlik altına almaya çalışıyorlardı. Bu nedenle uzun süren savaşlar yapılıyor ve sürekli huzur ve güven sarsıcı eylemlere başvuruluyordu.

Fransız İhtilali sonrasında sadece özgürlük akımı değil, **millet - devlet** anlayışı da hızla yayılıyor. Böylece bir yandan ulusal devletler kurulurken, çok uluslu devletlerin de temelleri sarsılmaya başlıyordu.

Atatürk doğduğu zaman Osmanlıların başında **II. Abdülhamit** bulunuyordu. Hatta Mustafa Kemal'in tüm öğrenim hayatı da bu dönemde geçmiştir. Bu nedenle Mustafa Kemal

Osmanlıların sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel durumunu daha iyi gözleme durumunu bulmuştu. Bu da daha sonra Mustafa Kemal'in yapacağı çalışmalara ışık tutmuştur.

Atatürk'ün Yakınları

- **Zübeyde Hanım:** Atatürk'ün annesidir. Zübeyde Hanım Konya Karaman'dan Rumeli'ye gelen Konyar yörüklerindedir.
- **Ali Rıza Bey:** Atatürk'ün babasıdır. Anadolu'dan Makedonya'ya yerleşmiş Kocacık yörüklerindedir.
- **Fatma:** Atatürk'ün kız kardeşidir.
- **Ahmet:** Atatürk'ün erkek kardeşidir.
- **Ömer:** Atatürk'ün erkek kardeşidir.
- **Makbule:** Atatürk'ün kız kardeşidir.
- **Naciye:** Atatürk'ün kız kardeşidir.
- **Sabiha Gökçen:** Atatürk'ün manevi kızıdır.

- **Afet İnan:** Atatürk'ün manevi kızıdır.
- **Nebile:** Atatürk'ün manevi kızıdır.
- **Rukiye Erkin:** Atatürk'ün manevi kızıdır.
- **Ülkü Adatepe:** Atatürk'ün en küçük manevi kızıdır.
- **Abdürrahim Tuncak:** Atatürk'ün manevi oğludur.
- **Zehra Aylin:** Atatürk'ün manevi kızıdır.

Mutafa Kemal'in Öğrenim Gördüğü Okullar

- ⦿ Mahalle Mektebi (Kısa süre içinde bıraktı)
- ⦿ Şemsi Efendi Okulu
- ⦿ Rüştüye Mektebi (Kısa bir süre sonra bıraktı)
- ⦿ Selanik Askeri Rüştüyesi (Ortaokul düzeyinde bir okuldur)
- ⦿ Manastır Askeri İdadisi (Lise düzeyinde bir okuldur)
- ⦿ İstanbul Harp Okulu (Subay yetiştiren bir okuldur.)
- ⦿ İstanbul Harp Akademisi (Kurmay subay yetiştiren bir okuldur)

Manastır Askeri Lisesi

Not:

- Atatürk'ün yetiştiği dönemde ülkede eğitim birliği yoktu. Bir tarafta geleneksel öğretime devam eden, dini derslerin ağırlıkta olduğu mektep ve medreseler; diğer tarafta batı örneklerine göre kurtulmuş okullar, askeri okullar ve çeşitli meslek okulları vardı. Bunun yanında ülkede yaşayan gayrimüslimlerin açtıkları azınlık okullar ile yabancı devletler tarafından açılan ve son dönemlerde sayıları gittikçe artan yabancı okullarda faaliyetliydi.
- Askeri okullar zamanın en iyi devlet okullarıydı. Burada eğitim parasız olduğu gibi dersler uzman öğretmenler tarafından verilmekte; akılcı, vatansever ve olayları objektif yorumlayabilen öğrenciler yetiştirilmekteydi.

Mustafa Kemal'in düşünce yapısını etkileyen ilk kişi Manastır Askeri Lisesi'ndeki Tarih öğretmeni **Mehmet Tevfik Bilge Bey**'dir. Mehmet Bey bütün öğrencilerine Fransız İhtilali'ni en iyi şekilde öğretir. Bu derslerden etkilenen Mustafa Kemal o dönemde yasak olan birçok kitap okur, ufkunu genişletir. Mustafa Kemal dünya tarihi siyasi akımlarını öğrenmiş ve kendi ülkesindeki gelişmelerle karşılaştırma imkânı bulmuştur.

Not:

Mustafa Kemal'in fikir hayatının oluşmasında Manastır Askeri İdadisi başlangıç olur. Bu tarihlerde Makedonya son derece karışıktır. Bu durum Mustafa Kemal'i büyük ölçüde etkiler. **Tevfik Fikret** ve **Namık Kemal**'in hürriyetçi, **Ziya Gökalp**'in Türkçülük konusundaki fikirlerinden etkilenir.

Mustafa Kemal'i Etkileyen Düşünür, Yazar ve Şairler

- ⦿ Jan Jack Russo (Fransız düşünür), Voltaire (Volter)
- ⦿ Ziya Gökalp (Türkçülük akımı temsilcisi)
- ⦿ Tevfik Fikret (Hürriyet ve bağımsızlığa büyük önem veren şair)
- ⦿ Namık Kemal (Vatanperver ve hürriyet düşkünü bir yazar)
- ⦿ Mehmet Akif Ersoy (Bağımsızlığı savunan, sömürgeciliğe karşı çıkan, vatansever bir şair)
- ⦿ Celal Nuri
- ⦿ Ömer Naci ile olan arkadaşlığı Mustafa Kemal'in edebiyata ilgi duymasına neden olmuştur.

Mustafa Kemal 1899'da İstanbul'a gelerek **Harp Okuluna** kaydoldu. Bu okulda arkadaşlarıyla beraber el yazısıyla hazırlanmış bir gazete kurdu. **1902 yılında Teğmen** rütbesi ile Harp Akademisinde öğrenime başladı. Bu okulda Fransızcasını geliştirdi.

Mustafa Kemal **1905 yılında Harp Akademisini Kurmay Yüzbaşı** olarak bitirdi. İstanbul'da bir süre kaldıktan sonra ilk olarak atandığı **Şam'a** geldi. Burada kaldığı sürece arkadaşlarıyla birlikte **Vatan ve Hürriyet Cemiyeti**'ni kurdu (Bu cemiyetin merkezini bir süre sonra atandığı Selanik'e taşıdı. Vatan ve Hürriyet Cemiyeti kısa bir süre sonra kurulan **İttihat ve Terakki Cemiyeti** ile birleşti).

1907'de Şam'dan Kolağası rütbesi ile Makedonya'ya tayin edildi. Siyasi faaliyetlerini **İttihat ve Terakki Cemiyeti**'nde sürdürdü. Fakat bir süre sonra İttihat ve Terakki Cemiyeti ile fikir ayrılığına düşünce Cemiyet Mustafa Kemal'i Selanik'ten uzaklaştırmak bahanesiyle Trablusgarp'a gönderdi. Burada görevini tamamlayan M. Kemal Selanik'e döndü. 1909'da 3. Ordu'nun Selanik Tümeni Kurmay Başkanlığına atandı. Bu görevdeyken 31 Mart Vakası gerçekleşti.

II. Meşrutiyet'e karşı çıkarılan **31 Mart Ayaklanması**'nı bastırmak üzere Selanik'te **Hareket Ordusu**'nun hazırlanmasında görev almıştır. Mahmut Şevket Paşa komutasındaki Hareket

Ordusu'nda Kurmay Başkan olarak İstanbul'a gelmiş ve ayaklanmanın bastırılmasında önemli rol oynamıştır.

1910 yılında Pikardi Manevralarına katılmak için **Fransa**'ya gitmiş ve kısa süre içinde batı hakkındaki düşüncelerini izlenimleriyle pekiştirmiştir. Fransa ziyareti Mustafa Kemal'in Batı Avrupa ile ilk temasıdır. Ayrıca bu seyahatte takılan fes Avrupalılarca alay konusu olmuştur.

1911 yılında İtalyanlar bir oldu bittiye getirerek **Trablusgarp**'ı işgal edince emperyalizme karşı koymak amacı ile arkadaşlarıyla birlikte gönüllü olarak Trablusgarp'a gitmiştir. Mustafa Kemal burada askeri dehasını göstererek Libyalıları örgütlemiş Derne ve Tobruk'ta başarılı savunmalar yapmıştır. Bu olay Mustafa Kemal'in ilk **savaş** deneyimidir. Ayrıca Mustafa Kemal bu savaşta **gerilla** savaşının inceliklerini öğrenmiş ve halk arasında tanınmıştır. İtalyanları sahilden karaya çıkarmamasına rağmen Balkan Savaşları başlayınca İstanbul'a geri dönmek zorunda kalmıştır.

Balkan Savaşları sırasında (1912 - 1913'te) Gelibolu Mürettep Fırka Komutanlığı yapmış ve bu görevden hemen sonra **Sofya Askeri Ateşeliğine** (1913'te) atanmıştır. Bu görevde iken Yarbay olmuştur. Birinci Dünya Savaşı sırasında, Çanakkale, Kafkas ve Suriye cephelerinde, görev yapmış savaş bittiği gün **Yıldırım Orduları Grup Komutanlığına** atanmıştır (1918).

Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'nda yenilmesiyle İtilaf Devletleri Türk topraklarını işgale başladılar. Bu durum karşısında Mustafa Kemal Samsun'a çıkarak Kurtuluş Savaşı'nı başlatmış ve zafere ulaştırmıştır. Türk halkını düşmana karşı birleştirmiştir. Başkumandan olarak orduyu yönettiği Sakarya Meydan Savaşı ve Başkomutanlık Meydan Muharebesi'ni kazanmıştır.

Atatürk'ün Yakın Arkadaşları

- **Ali Fuat Cebesoy** (1882-1968) (Batı Cephesi Komutanlığı, Moskova Büyükelçiliği, Başbakanlık)
- **Celal Bayar** (1883-1985) (Başbakanlık, Cumhurbaşkanlığı, İşbankası Genel Müdürlüğü)
- **Fethi Ali Okyar** (1880-1943) (Başbakanlık, Meclis Başkanlığı)
- **Fevzi Mustafa Çakmak** (1856 -1950) (Genelkurmay Başkanlığı, Başbakanlık)
- **İsmet İnönü** (1884-1973)) (Başbakanlık, Genelkurmay Başkanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Meclis Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı,)
- **Kazım Karabekir** (1882-1948) (Meclis Başkanlığı)
- **Rauf Orbay** (1881-1964) (Londra Büyükelçiliği, Başbakanlık)
- **Refet Bele** (1881-1963) (İçişleri Bakanlığı, Savunma Bakanlığı)

- ⦿ **Hamdullah Suphi Bey** (Tanrıöver) (1885-1966) (Savunma Bakanlığı)
- ⦿ **Kâzım Bey** (Dirik) (1880-1941) (İzmir ve Bitlis'te Valilik)
- ⦿ **Recep Peker** (1889-1950) (Başbakanlık)

Atatürk'ü Ziyarete Gelen Bazı Yabancılar

- ⦿ Afganistan Emiri Amanullah Han
- ⦿ İran Şahı Rıza Pehlevi
- ⦿ Irak Kralı Faysal
- ⦿ İngiltere Kralı Edward
- ⦿ Yugoslavya Kralı Alexandre
- ⦿ Romanya Kralı II. Carol

İran Şahı Rıza Pehlevi'nin Türkiye ziyareti

Atatürk'ün Nutuk ve Söylevleri

- ⦿ Meclis Açılış Konuşmaları
- ⦿ Gençliğe Hitabesi
- ⦿ İstanbul Nutku
- ⦿ Bursa Nutku
- ⦿ 10. Yıl Nutku
- ⦿ Nutuk (1927)
- ⦿ Söylev ve Demeçler

Atatürk'ün Aldığı Rütbeler

- ⦿ Teğmen (Harp Okulu)
- ⦿ Kurmay Yüzbaşı
- ⦿ Binbaşı
- ⦿ Yarbay (Sofya)
- ⦿ Albay (Çanakkale)
- ⦿ General (Çanakkale)
- ⦿ Tuğgeneral (Kafkas Cephesi)

- ⦿ Tümgeneral (Suriye Cephesi)
- ⦿ Gazi (Sakarya)
- ⦿ Mareşal (Sakarya)

Atatürk'ün Konusu Olduğu Diziler, Filmler, Belgeseller

- ⦿ Sarı Zeybek (Belgesel)
- ⦿ Kurtuluş (Dizi)
- ⦿ Cumhuriyet (Film)
- ⦿ Mustafa (Film)
- ⦿ Dersimiz: Atatürk (Film)
- ⦿ Veda (Film)

Mustafa Kemal'in doğumundan Samsun'a çıkıncaya kadar geçen dönemin kronolojisi:

- **1881:** Makedonya bölgesinin önemli kentlerinden Selanik'te doğdu.
- **1895:** Selanik Askeri İdadisi'ni (Lisesini) bitirdi.
- **1899:** Manastır Askeri İdadisi'ni (lisesini) okudu.

- **1902:** İstanbul Harp Okulu'nu bitirerek **Kurmay** sınıfına ayrıldı.
- **1905:** Harp Akademisi'nden **Kurmay Yüzbaşı** olarak mezun oldu. Aynı yıl stajyer olarak Şam'daki 5. Ordu emrine atandı. Burada bulunduğu süre içinde Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'ni kurdu.
- **1907:** Kolağası (Kıdemli yüzbaşı) rütbesiyle **Selanik**'te üçüncü orduya atandı.
- **1908:** İttihat ve Terakki adına geçici bir süre için Batı **Trablus**'a gitti.
- **1909:** II. Meşrutiyet'e karşı çıkan **31 Mart Ayaklanması**'nın bastırılması amacıyla kurulan Hareket Ordusu'nun Kurmay Başkanlığını yaptı.
- **1910:** 31 Mart Olayı'nı birlikte bastırdıkları Mahmut Şevket Paşa'yla beraber Arnavutluk harekâtına katıldı. Yine aynı yıl asker manevralara katılmak üzere **Fransa**'ya gitti.
- **1911:** İstanbul'da **Genelkurmay**'a atandı. Kısa bir süre sonra **Trablugarp**'a giderek Derne ve Topruk'ta sömürgeciliğe karşı ilk savaşını verdi.
- **1912:** Çanakkale Boğazı Mürettep Kuvvetler Hareket Şubesi Müdürlüğüne atandı.
- **1913:** Sofya Askeri Ataşeliğine atandı.

- **1914:** Rütbesi **yarbaylığa** yükseltildi.
- **1915:** Çanakkale Cephesi'ne atandı. (Tekirdağ 19. Tümen Komutanlığı) Rütbesi **Albaylığa** yükseltildi. Anafartalar Grup Komutanlığına atandı.
- **1916:** 16. Kolordu Komutanlığına atandı. Kafkas Cephesi'ne gitti. Rütbesi **Tuğgeneralliğe** yükseltildi. Bitlis ve Muş'u Ruslardan geri aldı.
- **1917:** Kafkas Cephesindeki II. Ordu Komutanlığına bir süre sonra da Suriye'deki Yıldırım Orduları grubuna bağlı **7. Ordu Komutanlığına** atandı. Ordunun ve ülkenin durumunu açıklayan bir rapor hazırlayıp İstanbul'a gönderdikten sonra istifa etti. İstanbul'a döndü.
- **1918:** 1917 **Aralık ayında** veliaht Vahdettin'in Almanya gezisine katıldı. Gezi sonrası yeniden Filistin'deki 7. Ordu komutanlığına getirildi. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasından sonra (1918) Suriye'de bulunan Yıldırım Orduları Grup Komutanlığına atandı. İngilizlerin İskenderun'u işgal etmesi üzerine Yıldırım Orduları Grubu ve 7. Ordu Komutanlığı kaldırılınca Mustafa Kemal İstanbul'a döndü. **Harbiye Nezareti'**nde göreve başladı.
- **1919:** Anadolu'daki **9. Ordu Müfettişliğine atandı.** (Bu ordu daha sonra 3. Ordu adını almıştı)

Mustafa Kemal'in Katıldığı Savaşlar ve Mücadeleleri

- ⦿ 31 Mart Ayaklanması'nın bastırılması
- ⦿ Trablusgarp Savaşı
- ⦿ Balkan Savaşları
- ⦿ Çanakkale Savaşları
- ⦿ Doğu (Kafkas) Cephesi
- ⦿ Suriye Cephesi
- ⦿ Ulusal Kurtuluş Savaşı

Mustafa Kemal Dönemi Basın - Yayın Kuruluşları

- ⦿ İrade-i Milliye Gazetesi (1919)
- ⦿ Hakimiyet-i Milliye Gazetesi (1920)
- ⦿ Anadolu Ajansı'nın kurulması (1920)
- ⦿ Ceride-i Resmîye gazetesi (Resmî Gazete) (1920)
- ⦿ Telsiz Telgraf Hakkında Kanun (1925)
- ⦿ İstanbul ve Ankara radyolarının yayına başlaması (1927)

Mustafa Kemal'in Eserleri

- ⦿ Türkiye Cumhuriyetinin kurulması (en büyük eseri).
- ⦿ Zabıt ve Kumandan ile Hasbihal (Sofya'da Askeri Ataşe iken yazmıştır.)
- ⦿ Nutuk (En önemli yazılı eseri) (1919-1927 yılları arasını konu alır. Cumhuriyet Halk Fırkası'nı konu alır.)
- ⦿ Bölük Muharebe Eğitimi
- ⦿ Geometri Ders Kitabı (1936-1937 yıllarında geometrik kavramları türkçeleştirmek amacıyla yazmıştır)
- ⦿ Vatandaş için Medeni Bilgiler (Afet İnan tarafından derlenmiştir.)
- ⦿ Arıburnu Muharebeleri Raporu (I. Dünya Savaşı esnasında kaleme alınmıştır.)
- ⦿ Takımın Muharebe Eğitimi
- ⦿ Cumali Ordugahı (Makedonya'da yazmıştır.)
- ⦿ Taktik ve Tatbikat Gezisi (Çanakkale Muharebelerinde elde edilen başarılar sonucunda yazılmıştır.)

Mustafa Kemal'in Kurduđu Kurum ve Kuruluřlar

- Ankara Hukuk Fakóltesi
- Ankara (Atatürk) Orman Çiftliđi
- Devlet Havayolları
- Devlet İstatistik Enstitüsü
- Halkevleri
- Merkez Bankası
- Sanayi ve Maadin Bankası
- Türk Dil Kurumu
- Türk Kuřu (Uçuř eğitimi için)
- Türk Tarih Kurumu
- Türkiye şeker Fabrikası
- İş Bankası (1924)
- Bursa Merinos Halı Fabrikası
- Çocuk Esirgeme Kurumu
- Demir yolları ve Limanlar Genel Müdürlüđu

- ⦿ Elektrik İşleri Etüt İdaresi
- ⦿ Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü
- ⦿ Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı
- ⦿ Sümerbank
- ⦿ Ziraat Bankası (Temelleri 1867'de atılmıştı, 1924'te Türk adı eklenerek devlet bankası haline getirildi.)
- ⦿ Uluslararası İzmir Fuarı
- ⦿ Ziraat Okulları ve Yüksek Ziraat Enstitüleri

Nutuk (Söylev)

Türk tarihinde bir dönüm noktası olan İstiklâl Savaşı'nı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu ve inkılâpların yapılışını anlatan Nutuk, siyasî ve millî tarihimizin birinci elden, pek değerli bir kaynak eseridir. Atatürk'ün kendi kaleminden çıkan bu eser, yine Atatürk tarafından, Cumhuriyet Halk Partisi'nin 15 - 20 Ekim 1927 tarihleri arasında Ankara'da toplanan İkinci Kurultayı'nda **36,5 saat** süren **ve altı günde** okunan tarihî bir hitabeye dayandığı için Nutuk adını almıştır. Sonradan "Nutuk, Büyük Nutuk, Söylev" adlarıyla da anılacaktır.

Mustafa Kemal Nutuk'ta Kurtuluş Savaş'ının askeri ve politik yönlerini belgelerle analiz edip Osmanlı Devleti'nin çöküşünü ve Cumhuriyetin doğuşunu anlatmıştır. Mustafa Kemal "**1919 senesi** Mayısının **19. günü** Samsun'a çıktım" sözleriyle başladığı Nutuk'u Türk gençliğine seslenişi ile bitirmiştir.

Nutuk 3 aşama halinde ele alınmıştır. Birinci aşama Samsuna çıkıştan TBMM'nin açılışına kadar, ikinci aşama TBMM hükümetleri dönemi, üçüncü aşama 29 Ekim 1923 - 1927 tarihleri arasını kapsayan Cumhuriyet Dönemi'dir.

NOT:

Mustafa Kemal, Nutuk üzerindeki telif hakkını "Türk Hava Kurumu"na bağışlamıştır. Kitabın yurt içinde ve yurt dışında basım ve satış işleriyle bu kurum yetkilendirilmiştir. Henüz kurulmuş olan bu kurumun gelişmesinde Nutuk'un satışından elde edilen gelir çok önemli rol oynamıştır. Nutuk; Türkçe, Almanca, Fransızca, İngilizce ve Rusça basılmıştır.

Atatürk'ün naaşı 1938'te Etnografya Müzesi'ndeki geçici kabinine konuldu. 10 Kasım 1953'te de büyük bir törenle naaşı ebedi istirahatgahı olan Anıtkabir'e nakledildi.

“...Bundan sonraki girişimler ve olaylar hemen hemen hepinizce bilinmektedir sanıyorum. Bununla birlikte İstanbul'dan ayrıldığım güne rastlayan olayları ayrı bir bölüm olarak, o günden bugüne kadar meydana gelen olayların yazılmış ve korunmuş olan belgelerini düzenleyerek anılarımı yazmayı düşünüyorum. Bunu yapmayı gelecek nesil için, Türkiye Cumhuriyeti tarihi için bir görev olarak da kabul ediyorum.”

K. Atatürk

Atatürk'ün Biyografileri

- ⦿ Andrew Mango - Atatürk: Modern Türkiyenin Kurucusu
- ⦿ H. C. Armstrong - Bozkurt
- ⦿ Yakup Kadri Karaosmanoğlu - Atatürk
- ⦿ Lord Kinross - Atatürk: Bir Milletten Yeniden Doğuşu
- ⦿ Şevket Süreyya Aydemir - Tek Adam
- ⦿ Falih Rıfki Atay - Çankaya
- ⦿ Falih Rıfki Atay - Atatürk Ne İdi
- ⦿ Falih Rıfki Atay - Babanız Atatürk
- ⦿ Attila İlhan - Gazi Paşa

- ⦿ Salih Bozok - Hep Atatürk'ün Yanındayız
- ⦿ Makbule Atadan - Ağabeyim Mustafa Kemal
- ⦿ Ali Fuat Cebesoy - Sınıf Arkadaşım Atatürk
- ⦿ Sabiha Gökçen - Atatürk ile Bir Ömür

Atatürk'ün Sözleri Işığında Onun Kişisel Özellikleri

Vatan ve Millet Sevgisi

“Ben gerektiği zaman en büyük hediyem olmak üzere Türk milletine canımı vereceğim.”
“Benzeyiş o noktada durur; İskender cihanı fethetti ben etmedim. İskender cihanı fethederken kendi vatanını unuttu; ben hiçbir zaman vatanımı unutmayacağım.”

Mantıklı ve Gerçekçi Oluşu

“Akıl ve mantığın çözemeyeceği mesele yoktur.”
“Bugün eriştiğimiz nokta gerçek kurtuluş noktası değildir... Kurtuluş, cemiyetteki hastalığı ortaya çıkarmak ve iyileştirmekle elde edilir... Fikirler manasız ve mantıksız safsatalarla dolu olursa o fikirler hastadır. Aynı şekilde toplumsal hayat, akıl ve mantıktan uzak zararlı birtakım inanış ve geleneklerle dolu ise cemiyet felce uğrar.”

Yaratıcı Düşüncesi

“Dahi odur ki, ileride herkesin taktir ve kabul edeceği şeyleri ilk ortaya koyduğunda herkes onlara delidir der.”

“Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaş kanıyla ıslanmadıkça düşmana terk edilmez.”

İdealist Oluşu

“Hizmet edenler, vazifelerini ifa etmiş olmaktan başka bir şey yapmamışlardır.”

“Kalp ve vicdanında manevi ve kutsal hazlardan başka zevk taşımayan insanlar için ne kadar yüksek olursa olsun, maddi makamların hiçbir kıymeti yoktur.”

İleri Görüşlülüğü

“Yolunda yürüyen bir yolcunun yalnız ufku görmesi yetmez. Muhakkak ufkun ötesini de görmesi ve bilmesi gereklidir.”

Önder Oluşu

“Türk'ün onuru kendine güveni ve yetenekleri çok yüksek ve büyüktür. Böyle bir ulusun tutsak yaşamaktansa yok olması daha iyidir. Öyle ise ya bağımsızlık ya ölüm.”

İnkılapçılığı

“İnkılap var olan müesseseleri zorla değiştirmek demektir. Türk milletini son asırlarda geri

bırakmış olan müesseseleri yıkarak yerine milletin en yüksek medeni gereklere göre ilerlemesini sağlayacak yeni müesseseleri koymuş olmaktadır.”

Birleştirme ve Bütünleştirme Gücü

“Türk halkı ırksal veya dinsel ve kültürel yönden birleşmiş, bir diğerine karşı karşılıklı hürmet ve fedakârlık hisleriyle dolu ve kaderi, geleceği ve menfaatleri ortak olan bir toplumdur.”

Yöneticiliği

“Verdiğiniz emrin yapılmasından emin olmak istiyorsanız, ta en son gerçekleşme ucuna kadar kendiniz onun başında bulunmalısınız.”

II. ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCE SİSTEMİ

“Büyük davamız, en medeni ve en üst refah seviyesinde bir millet olarak varlığımızı yükseltmektir. Bu, yalnız kurumlarında değil, düşüncelerinde de köklü bir inkılap yapmış olan Büyük Türk Milletinin dinamik idealidir...”

Ş. Atatürk

Atatürk'ün devlet hayatına, fikir hayatına, ekonomik hayata ayrıca toplumun temel kurumlarına ilişkin gerçekçi fikir ve ilkelerine “Atatürkçülük” denir. Buna aynı zamanda Atatürkçü Düşünce Sistemi de denir. Atatürkçülük akıl ve bilimin yol göstericiliğinde Türkiye'yi ve Türk kültürünü çağdaş uygarlık seviyesinin üzerine çıkarmayı amaç olarak kabul eder. Türk milletinin bugün ve gelecekte tam bağımsız olarak millet egemenliğine dayalı demokratik ve laik kurallar içinde rahat ve mutlu bir yaşam sürmesini hedefler.,

Atatürkçü düşünce sisteminde amaç, çağın ihtiyaçlarına uygun sosyal ve siyasal kurumlara sahip, modern bir toplum oluşturmaktır. Türk toplumunun askerlikte, ekonomide, bilimde, sanatta, siyasal ve sosyal alanlarda dünyadaki en ileri toplumlar arasına girmesini sağlamaktır. Türk milletini insanlık ailesi içerisinde layık olduğu en şerefli yere yükseltmektir. Mustafa Kemal, gerçekleştirilmekte olan inkılapların gayesini şu cümlelerle ortaya koymak-

tadır: "Efendiler, yaptığımız ve yapmakta olduğumuz inkılapların gayesi, Türkiye Cumhuriyeti halkını tamamen çağdaş ve bütün anlam ve görünüşüyle medeni bir toplum hâline getirmektir. İnkılaplarımızın **asıl** gayesi budur."

Atatürkçü düşüncenin hedeflerinden birisi de tam bağımsız ve millî egemenliğe dayalı, güçlü bir devlet oluşturmaktır. Ayrıca Atatürkçülük, millî egemenlik ilkesinin doğal bir sonucu olarak da demokrasinin ve anayasal rejimin yerleşmesini amaçlar. Atatürk, tam bağımsızlık ve milli egemenlik ilkelerinin, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temel unsurları olduğunu şöyle ifade etmektedir: "**Türkiye Devleti'nin dayandığı esaslar, tam bağımsızlık ve kayıtsız** şartsız milli egemenlikten ibarettir." Atatürkçü düşüncenin bir diğer temel hedefi millî birlik ve beraberliğin sağlanması ve sürdürülmesidir.

"Temel ilke Türk milletinin onurlu ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır. Bu ilke, ancak tam bağımsızlığa sahip olmakla sağlanabilir. Ne kadar zengin ve bolluk içinde olursa olsun, bağımsızlıktan yoksun bir millet, uygar insanlık dünyası karşısında uşak olmak durumundan yüksek bir muameleye layık görülemez." (Nutuk, s. 9.)

Mustafa Kemal Atatürk

Atatürkçülüğün Nitelikleri

- ⦿ Türk milletinin ihtiyaçlarından doğmuştur.
- ⦿ Temelinde milli kültürümüz ve evrensel değerler vardır.
- ⦿ Akla ve bilime dayanır.
- ⦿ Bir bütündür.
- ⦿ Yabancı siyasal akımlar ve ideolojilerden etkilenmemiştir.

Atatürkçü Düşünce Millî Güç Unsurları

- ⦿ Siyasi güç
- ⦿ Ekonomik güç
- ⦿ Askeri güç
- ⦿ Sosyokültürel güç

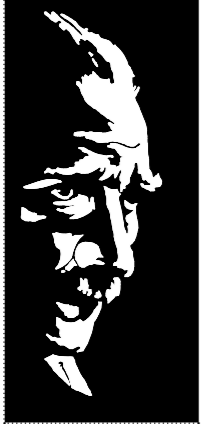

Siyasi Güç: Siyasi güç devletin yapısı, işleyişi, yönetimi, iç ve dış politikayla ilgilidir. Atatürk'ün düşünce sistemindeki siyasi güç kavramı, her şeyden önce millet iradesine dayalıdır.

Ekonomik Güç: Ülkenin kalkınması için yararlanılan kaynakları, insan gücünü ve uygulanan ekonomik politikaları kapsar. Millî Mücadele'nin kazanılmasından sonra İzmir'de bir iktisat kongresi düzenleyen Atatürk, askerî zaferi ekonomi zaferle güçlendirmek için çalışmalara başlamıştır.

“Savaş meydanlarında kıymetli evlâtlarımızın süngü ve silâhlarının zaferi yeterli değildir. Bu zafer ve başarı çok büyüktür. Ancak gerçek refah ve mutluluğa sahip olabilmek için, asıl bundan sonra çalışmak gerekir. Sizin için zafer ve ilerleme sahası ekonomide, ticarettedir. Bunu anlıyorsanız, çok çalışmak zorundasınız. Aksi durumda memleketin gerçek sahibi olduğunuzu söylemeniz bile, kimseyi inandıramazsınız.”

Askeri Güç: Ülkeyi iç ve dış tehlikelere karşı korumak için oluşturulan askeri güçtür. Askeri gücümüzü Türk Silahlı Kuvvetleri oluşturur. Türk ordusu Atatürkçü düşünce sisteminin temel unsurlarındandır.

“Millî ordu, millet birliğinin ve devlet varlığının en göze çarpan örneğidir. Ordu, dışarıya karşı devletin varlığını temin ve gerektiğinde içeride büyük asayişsizliği ortadan kaldırır... Ordu, cumhuriyet aleyhine girişimlere karşı, devlet ve hükümetin irade ve kuvvetini belirtir...Ordunun devlete karşı en birinci görevi, en üst derecede kudret ve yeteneğe sahip olmaya çalışmaktır. Devletin büyüklük ve şerefi bununla yükselir...”

Sosyo - Kültürel Güç: Toplumun dil, din, kültür, sanat, tarih bilinci, gelenek, hukuk gibi değerlere toplumun sosyokültürel güç adı verilir. İnsan gücü İstiklal Savaşı'nın kazanılmasında önemli bir etkidir. Cumhuriyetin onuncu yılında cumhuriyete sadık “on beş milyon” eğitilmiş genç bir nesil, Türkiye'nin en önemli gücü ve övünç kaynağı olmuştur.

*“Türkiye Cumhuriyeti’nin temeli kültürdür... Kültür; okumak, anlamak, görebilmek, görebildiğinden anlam çıkarmak, izlenim almak, düşünmek ve zekâyı terbiye etmektir...
“Milletimizin dehasının gelişmesi ve bu sayede lâayık olduğu uygarlık düzeyine yükseliş elbetteki yüksek meslek elemanlarını yetiştirmekle ve millî kültürümüzü yükseltmek ile kabildir.”*

III. ATATÜRK İLKELERİ

Atatürk ilke ve inkılaplarının dayandığı esaslar

- ⦿ Milli tarih ve dil bilinci
- ⦿ Vatan ve millet sevgisi
- ⦿ Bağımsızlık ve özgürlük
- ⦿ Egemenliğin millete ait olması
- ⦿ Çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkmayı amaç edinmesi
- ⦿ Milli kültürü geliştirme hedefi
- ⦿ Türk milletine inanmak ve güvenmek
- ⦿ Milli birlik ve beraberlik, vatanın bütünlüğü

NOT:

- Mustafa Kemal bu ilkeleri **1931** tarihinde **Cumhuriyet Halk Fırkası**'nın kurultayında açıklamıştır. Bu ilkeler Türk milletini yüceltmeyi, Türkiye Cumhuriyeti'ni sonsuza kadar yaşatmayı amaçlayan bir düşüncenin programıdır. Kurultayda, bu ilkelerin, çalışma, tecrübe ve mücadelelerle olgunlaşıp yeri ve zamanı gelince uygulamaya konulduğu, masa başında kaleme alınmadığı, uzun yıllar boyu denendiği belirtilmiştir. Ayrıca ilkeler geleceğe de ışık tutacak biçimde belirlendiğinden Cumhuriyet kuşakları için benimsenmesi ve uygulanması gereken önemli ilkeler olarak ifade edilmiştir.
- Atatürk ilkeleri, 1937 yılında anayasaya (1924 anayasası) eklendi, 1961 ve 1982 anayasalarında anlam ve içerik yönüyle yer aldı.

A. TEMEL İLKELER

- ⦿ CUMHURİYETÇİLİK
- ⦿ MİLLİYETÇİLİK
- ⦿ HALKÇILIK
- ⦿ DEVLETÇİLİK
- ⦿ LAİKLİK
- ⦿ İNKILAPÇILIK

1. CUMHURİYETÇİLİK

“Bugünkü hükümetimiz devlet örgütümüz doğrudan doğruya milletin kendiliğinden yaptığı bir devlet örgütü ve hükümettir ki, onun ismi Cumhuriyet’tir. Artık hükümet ile millet arasında mazideki ayrılık kalmamıştır. Hükümet millet ve millet hükümettir. Artık hükümet ve hükümet mensupları kendilerinin millettten ayrı olmadıklarını ve milletin efendi olduğunu tamamen anlamışlardır.”

K. Atatürk

- ⦿ Cumhuriyet hem devlet hem de hükümet şeklidir. Devlet şekli olarak Cumhuriyet egemenliğin bir kişiye, zümreye değil toplumun tümüne ait olduğu bir devlet demektir. Hükümet şekli olarak Cumhuriyet; başta devlet başkanı olmak üzere, devletin başlıca temel organlarının seçim ilkesine göre kurulmuş olduğu özellikle bunların oluşmasında veraset ilkesinin rol oynamadığı bir **hükümet sistemidir**.
- ⦿ Cumhuriyet yönetiminde bir diğer temel ilke de **seçme** ve **seçilme** hakkının tüm vatandaşlara tanınması ve uygulanmasıdır. Bu nedenle gerçek bir Cumhuriyet demokratik hayatla gerçekleşir.
- ⦿ "**Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.**" diyen Atatürk Türk milletinin karakterine ve yapısına en uygun yönetim biçimi olarak Cumhuriyeti görmüştür. Atatürkçü düşünce sistemine göre de Cumhuriyet yönetimi hükümetle millet arasında kopukluk bırakmaz.
- ⦿ Türkiye Cumhuriyeti'nin genel yapısı 3 temel birimden oluşmaktadır. Bunlar, yasama, yürütme ve yargıdır. Bu üç ana birim milletten kaynaklanan egemenlik yetkisini Türk milleti adına kullanır.

NOT:

Atatürk'ün diğer ilkelerinin gerçekleşmesi ve yaşaması her şeyden önce Cumhuriyetçilik ilkesinin yerleşmesi ile mümkündür. Cumhuriyetçilik diğer ilkelerle iç içedir. Cumhuriyet yönetimi ancak toplumun millet bilincine erişmesiyle ulaşılabilen bir yönetim olduğundan milliyetçidir. Egemenlik halka dayandığı için halkçıdır. Akıl ve bilimi esas aldığı için laik bir düzendir. Her alanda çağdaşlaşmayı ön gördüğü için de inkılapçıdır.

Anahtar kelimeler:

- Ulusal egemenlik
- Seçim
- Ulusal irade
- Çok partili rejim
- Seçme ve seçilme hakkı
- Demokrasi

Cumhuriyetçilik İlkesinin Özellikleri

- ⦿ Bu ilke **milli egemenlik** ve **halkçılıkla** doğrudan ilgilidir.
- ⦿ Cumhuriyet'te temel ilke seçimdir. Egemenlik kayıtsız şartsız millete aittir.
- ⦿ Atatürk'ün kesinlikle ödün vermediği ve her türlü tartışmanın dışında tuttuğu iki temel ilke **cumhuriyetçilik** ve **laiklik**dir.
- ⦿ Anayasamızda bir devlet şekli olarak yer alır.
- ⦿ Türk milletinin tabiatına ve adetlerine en uygun idaredir.
- ⦿ Demokrasiyi geliştiren en önemli sistem olup vatandaşların hak ve özgürlükleri bu sistemle güvence altına alınır.
- ⦿ Cumhuriyetçilik ilkesi anayasanın değiştirilemez maddelerindedir.

Cumhuriyetçilik İlkesi Doğrultusunda Yapılan İnkılâplar

- ⦿ TBMM'nin açılması,
- ⦿ 1921 (Teşkilatıesasi) Anayasası'nın yapılması,
- ⦿ Saltanatın kaldırılması,
- ⦿ Cumhuriyetin ilan edilmesi,
- ⦿ Halifeliğin kaldırılması
- ⦿ Siyasi partilerin kurulması,
- ⦿ Ordunun siyasetten ayrılması,
- ⦿ Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesidir.

Mustafa Kemal'in Cumhuriyetçilik İle İlgili Sözleri

“Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.”

“İdare usulümüz kayıtsız şartsız hâkimiyetine sahip olan halkın, mukadderatını bizzat ve bilfiil idare etmesi esasına müstenittir.”

“Milli egemenlik öyle bir nurdur ki, onun karşısında zincirler erir, taç ve tahtlar yanar yok olur.”

“Her türlü başarının sırrı, her türlü kuvvetin, kudretin gerçek kaynağı, milletin kendisi olduğuna kanaatimiz tamdır.”

“Unutulmamalıdır ki, milletin hâkimiyetini bir şahısta veyahut mahdut eşhasın elinde bulundurmakta menfaat bekleyen cahil ve gafil insanlar vardır.”

“Bizim telakkimize göre, siyasi kuvvet, milli irade ve egemenlik, milletin bütün halinde müşterek şahsiyetine aittir, birdir. Taksim edilemez, ayrılamaz ve başkasına bırakılamaz.”

“Kıvançla görmekteyiz ki cumhuriyet rejimi, yurdumuzda huzur ve sakinliğin iyi şekilde yerleşmesini sağlamış bulunuyor. Vatandaşlar ve bu yurttaki oturanlar, cumhuriyet kanunlarının eşit şartları altında, kendileri için hazırlanan hürriyet, refah ve mutluluk imkânlarından en iyi bir biçimde yararlanmaktadırlar.”

“Cumhuriyetçilik: Türk milletinin karakterine ve adetlerine en uygun olan idare, Cumhuriyet idaresidir.”

“Cumhuriyet, yüksek ahlaki değer ve niteliklere dayanan bir idaredir. Cumhuriyet fazilettir.”

2. MİLLİYETÇİLİK

“Eğer yapılan işler önemli ise, gösterilen başarılar belli ise inkılaplar dikkati çekmişse her fert kendini tebrik etmelidir. Çünkü böyle büyük işleri ancak çok kabiliyetli olan büyük devletler yapabilir.”

K. Atatürk

- ⦿ Atatürk'e göre milliyet kavramının temelinde milletin **bağımsızlığı** yer almaktadır. Türk milletinin devletini ve bağımsızlığını koruyabilmesi, onu devam ettirebilmesi ancak kendi varlığının bilincine varmasıyla mümkündür.
- ⦿ “Benim hayatta tek övünç kaynağım, servetim, Türklükten başka bir şey değildir.” diyen Mustafa Kemal Osmanlı Devleti'nin çöküş nedenlerinden birinin de öz benliğinden uzaklaşması olduğunu belirtmiştir. Milli mücadele, Türk milletinin üstün gayretleriyle gerçekleştirilmiş bağımsız yaşama azminin bir ifadesi olan Türk Milliyetçiliğine dayanarak kazanılmıştır.

Anahtar kelimeler:

- Milli birlik ve beraberlik
- Ortak vatan
- Dil ve kader birliği
- Din ve ırk birliği şartı yok.
- Ümmetçi anlayış yok

NOT:

Milliyetçilik, milletini sevmek, onu yüceltme amacını benimsemek ve bu uğurda çalışmaktır. Atatürk'ün Milliyetçilik ilkesi kendini aynı milletin üyeleri sayan kişilerin, o milleti yüceltme istekleridir. Atatürk'ün Milliyetçilik anlayışı kendini Türk bilen Türk olmakla övünen ve tarihimize, yurdumuza, milletimizin yarınlarına inanan her yurttaşı "Türk" kabul eder.

⦿ Milliyetçilik, İstiklal Savaşı'nın başlangıcından itibaren birleştirici rol oynayan ilkedir.

Anahtar kelimeler:

- Milli birlik ve beraberlik
- Ortak vatan
- Dil ve kader birliği
- Din ve ırk birliği şartı yok.
- Ümmetçi anlayış yok

Atatürk Milliyetçiliğinde milli birlik ve beraberliği güçlendiren unsurlar şunlardır:

- ⦿ Milli eğitim
- ⦿ Misakımillî
- ⦿ Dil, tarih, kültür ve gaye birliği
- ⦿ Milli kültür
- ⦿ Türklük şuuru
- ⦿ Manevi değerler

Atatürk Milliyetçiliğinin Özellikleri:

- Ulusal sınırlar içerisinde yaşayan Türk milletinin, Türk ülkesinin bütünlüğü için kader birliği yapan herkesi Türk sayar.
- **Ayrırcı değil birleştiricidir.** İnanç özgürlüğüne saygılıdır. Milli birlik ve beraberlikten yanadır.
- Akılcı, çağdaş, medeni, ileriye dönük, demokratik, yüceltici, **insani ve barışçıdır.**
- Türk milletinin **manevi** değerlerine sahip çıkmayı öngörür.
- Irk ve din esası üzerine oturtulmamış, **eşitlik prensibine dayanır.**
- Milliyetçilik ilkesinin toplumsal, siyasal, kültürel içeriği yanında ekonomik içeriği de vardır. **Amaç;** Türk milletinin refahını zenginliğini, mutluluğunu ve varlığını yükseltmektir.
- **İrkçiliğe karşıdır ve laikdir.**
- Her türlü **saldırganlığa ve sömürgeciliğe karşıdır.** Bütün dünya ülkeleri ile barış ve dostluk içinde yaşamayı amaçlar.

Milliyetçilik İlkesi Doğrultusunda Yapılan İnkılaplar

- Milli bir Türk devletinin kurulması
- TBMM'nin açılması
- İzmir İktisat Kongresi'nin yapılması
- Kapitülasyonların kaldırılması
- Kabloaj Kanunu'nun çıkarılması
- Türk Tarih Kurumunun kurulması
- Türk Dil Kurumunun kurulması
- Yeni Türk alfabesinin kabulü
- Merkez Bankası'nın açılması
- Yabancı işletmelerin satın alınması

Mustafa Kemal'in Milliyetçilik İle İlgili Sözleri

“Kendiniz için değil, bağlı bulunduğunuz ulus için elbirliği ile çalışınız. Çalışmaların en yükseği budur.”

“Giriştiğimiz büyük işlerde, milletimizin yüksek kabiliyet ve yüksek sağduyusu başlıca rehberimiz ve başarı kaynağımız olmuştur.”

“Gerektiğinde vatan için tek bir fert gibi yekpare azim ve karar ile çalışmasını bilen bir millet elbette büyük bir geleceğe layık ve aday olan bir millettir. “

“Millet sevgisi kadar büyük mükâfat yoktur.”

“Ben gerektiği zaman en büyük hediyem olmak üzere Türk milletine canımı vereceğim.”

“Her türlü muvaffakiyet sırrının, her nevi kuvvetin, kudretin hakiki kaynağının, milletin kendisi olduğuna kanaatimiz tamdır.”

“Ben 1919 senesi Mayıs'ı içinde Samsun'a çıktığım gün elimde maddi hiçbir kuvvet yoktu. Yalnız Türk Milletinin asaletinden doğan ve benim vicdanımı dolduran yüksek ve manevi bir kuvvet vardı.”

“Milletimiz bu kadar sarsıntılardan sonra, asırların bu kadar yıpratmalarından sonra, sonsuz yoksulluklara rağmen; yeniden uyanmış, inançla yeniden ayağa kalkmış, bitmiş Osmanlı Devleti yerine yeni Türkiye Devleti hâlinde varlığını göstermişse bu, milletimizin kendi hukukuna, kendi hâkimiyetine, kendi benliğine sahip olmasından, hukukundan ve milli yararları dışındaki emellerden çekinerek yürümesinden meydana gelmiştir.”

3. HALKÇILIK

 “Bugün haklı olarak övünebileceğimiz bütün başarının sırrı yeni Türk devletinin yapısındanadır. Gerçekten, Türkiye Devleti’nin bu yeni kuruluşun dayandığı esaslar nitelik bakımından kendinden önceki tarihi kuruluşların esaslarından başkadır. Bunu bir kelime ile ifade etmek gerekirse diyebiliriz ki; yeni Türkiye Devleti, bir halk devletidir, halkın devletidir. ..”

- ⦿ Bir milleti oluşturan çeşitli toplumsal gruplar içinde bulunan insanlara **halk** denir. Halkçılık; millet içindeki çeşitli insan gruplarının yararına bir siyaset izlenmesi halkın kendi kendini yönetmeye alıştırılmasıdır.
- ⦿ Atatürk halk ile millet kavramlarını aynı anlamda kullanmış ve bu düşüncesinin “Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran Türkiye halkına, Türk milleti denir.” şeklinde ifade etmiştir. Halkçı-

lık ilkesinde devlet, millet içindir. Anlayışı hakimdir.

⦿ Halkçılık ilkesi, bütün millet bireylerinin yasa önünde **eşitliği** esasına dayanır. Bu ilke, birey, sınıf, aile veya zümre üstünlüğünü kabul etmez. Ayrıcalıklı bir sınıf kavramı yoktur ve olamaz. Yasalar önünde, bütün yurttaşlar için kesin bir eşitlik öngörülür. Millî gelirin adaletli bir şekilde dağıtılması esastır. Herkes devlet hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptir.

NOT:

Halkçılık, hem **cumhuriyetçilik** hem de **milliyetçilik** ilkelerinin doğal sonucudur. Cumhuriyetçiliğin bir sonucu olan halkçılık halkın kendi yöneticilerini kendi içinden seçmesi anlamına gelmektedir. Halkçılık milliyetçiliğinde bir sonucudur. Millet halktan oluştuğuna göre milliyetçilik ortak geçmişe ve geleceğe birlikte bağlanmak ve halkın mutluluğu için çalışmak demektir.

Anahtar kelimeler:

- ⦿ Ayrıcalıkların kaldırılması
- ⦿ Eşitlik
- ⦿ Dayanışma
- ⦿ Sosyal devlet
- ⦿ Sosyal adalet

Halkçılık İlkesinin Özellikleri

- Yasalar önünde **herkes eşittir, sınıf zümre ayrımı yoktur.**
- Sınıf mücadelesi yerine **toplumsal dayanışma vardır.**
- Çalışkanlığı ve yetenekleri ölçüsünde herkesin aynı haklara sahip olması sağlanır.
- Halkçılık ilkesi bütünleyici ilkelerden **milli egemenlikle doğrudan ilgilidir.**
- Halkçılık devletin vatandaşa vatandaşın da devlete karşı hak ve görevlerini en çağdaş şekilde düzenler.
- **Halkçılık**, devletin millet içindeki bütün grupların çıkarına ve faydasına yönelik bir siyaset izlemesi, sınıf ve zümre farkı gözetmemesidir.
- **Halkçılık** sosyal adalete, fırsat eşitliğine, sosyal güvenliğe, toplumun ekonomik yönlerden zayıf kesiminin korunmasına ve güçlendirilmesine, adaletli gelir dağılımına büyük önem verir.

Halkçılık İlkesi Doğrultusunda Yapılan Yenilikler:

- Medeni Kanunu'nun kabulü
- Aşar Vergisi'nin kaldırılması
- Eğitimin yaygınlaştırılması
- Soyadı Kanunu'nun çıkarılması
- Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi
- Kılık kıyafet değişikliği
- Sınıf ve ayrıcalık belirten unvanların kaldırılması
- Halk Evleri'nin açılması
- Millet Mektepleri'nin açılması
- Azınlıkların Türk vatandaşı sayılması
- Sosyal devlet anlayışının benimsenmesi

Milli Mektepleri 1929

Mustafa Kemal'in Halkçılık İle İlgili Sözleri

“Bizim halkımız menfaatleri birbirinden ayrılır sınıflar halinde değil, aksine varlıkları ve çalışmalarının sonucu birbirine lazım olan sınıflardan ibarettir.”

“Gaye, sınıf mücadelesi yerine içtimai tesanütü (Sosyal dayanışmayı) sağlamaktır.”

“Millete efendilik yoktur. Millete hizmet etmek vardır.”

“Türkiye'nin gerçek sahibi ve efendisi, gerçek üretici olan köylüdür. O halde herkesten daha çok refah, mutluluk ve zenginliğe layık olan köylüdür.”

“Biz memleket halkı fertlerinin ve çeşitli sınıf mensuplarını birbirlerine yardımlarını aynı kıymet ve mahiyette görürüz; hepsinin menfaatlerinin aynı derecede ve aynı eşitçilik duygusuyla teminine çalışmak isteriz.”

“Her Türk çiftçinin ailesinin geçineceği ve çalışacağı toprağa sahip olması mutlaka gereklidir. Vatanın sağlam temeli ve bayındır hale getirilmesi bu esastadır.”

“Sebep ne olursa olsun vatandaşın derdine çare bulmak, yardım etmek ve destek olmak, cumhuriyet Hükümetinin koşacağı bir görevdir.”

4. LAİKLİK

“Her birey istediğini düşünmek, istediğine inanmak, kendine özgü siyasal bir fikre sahip olmak, seçtiği dinin gereklerini yapmak veya yapmamak hak ve özgürlüğüne sahiptir. Kimsenin fikrine ve vicdanına egemen olunamaz.

Vicdan özgürlüğü sınırsız ve sataşılmaz, bireyin doğal haklarının en önemlilerinden tanınmalıdır.”

K. Atatürk

- ⦿ Laiklik devlet düzeninin ve hukuk kurallarının dine değil **akla** ve **bilime** dayandırılması; ancak kimsenin de inancına, vicdan özgürlüğüne karışılmamasıdır.
- ⦿ Laiklik aklın öncülüğünde ve bilimin aydınlığında gelişen, **özgürlük ve demokrasi** anlayışının, bağımsızlığın, ulusal egemenliğin ve insanlık idealinin temeli olan bir yaşam şeklidir.

NOT:

Laik devlette hukuk, eğitim, ekonomi ve toplumsal yaşamın tüm alanları din kurallarına göre değil toplumun ihtiyaçlarına **akılcı** ve **bilimsel** esaslara göre düzenlenir.

Anahtar kelimeler:

- Din ve devlet işlerinin ayrılması
- Akılcılık ve bilimsellik
- Din ve vicdan özgürlüğü
- Çağdaşlaşma
- Düşünce özgürlüğü

Laiklik İlkesinin Özellikleri

- Laiklik, devlet yönetiminde dinin yerine **akıl ve bilim** kurallarını esas almıştır.
- Din ve ibadet özgürlüğünü güvence altına almıştır.
- Laiklik ilkesine göre devletin **resmi dini yoktur**. Devlet belli bir dine üstünlük tanıyıp onun kurallarını bütün vatandaşlara benimsetmeye ve uygulamaya çalışmaz. Vatandaşların dini inançlarına hiçbir şekilde müdahale edilmez, herkes din, mezhep ayrımı gözetilmeksizin kanun önünde eşit sayılır.
- Devletin egemenlik gücü ilahi kaynaklara değil **millet iradesine dayandırılmıştır**.
- Bu ilke Türk toplumunun **Batılılaşması ve çağdaşlaşması** için ortam hazırlamıştır.
- İnsanlarda **hoşgörüyü** geliştirir; milli birlik ve beraberliği güçlendirir. Gerçek din böyle bir ortam içinde doğru olarak öğrenilir. Bu nedenle laiklik dini müesseselerin görevlerini tam olarak yapmasına imkân vermiştir.
- Laiklik dinin kötüye kullanılmasına karşıdır. **Dinin politika aracı olmasına karşıdır**.
- Hukuk birliğini sağlayarak yargı önünde tüm vatandaşların eşit olmasını gerçekleştirmiştir.

NOT:

Bugün Mustafa Kemal'in ilkelerinin en temel ögesi olarak Laiklik kabul edilir. Atatürk, laiklik ilkesinden kesinlikle taviz vermemiştir.

Laiklik ilkesi doğrultusunda yapılan inkılâplar:

- Saltanatın kaldırılması,
- Halifeliğin kaldırılması,
- Şeriye ve Evkaf Vekaleti'nin kaldırılması
- Tevhid-i Tedrisat Kanunu (Eğitim - öğretimin birleştirilmesi),
- Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması,
- Medeni Kanunu'nun kabulü,
- 1928'de "Türkiye Cumhuriyeti'nin dini İslamdır." maddesinin anayasadan çıkarılması,
- 1937'de Laiklik ilkesinin 1924 Anayasası'na girmesi.

Mustafa Kemal'in Laiklik İle İlgili Sözleri

“Efendiler ve ey millet; biliniz ki, Türkiye Cumhuriyeti, şeyhler, müritler memleketi olamaz. En doğru, en hakiki yol medeniyet yoludur.”

“Bugün ilmin, fennin, bütün kapsamıyla medeniyetin saçtığı ışık karşısında filan veya falan şeyhin irşadiyle maddi ve manevi saadet arayacak kadar ilkel insanların medeni Türk toplumunda var olabileceğini asla kabul etmiyorum.”

“Ölülerden medet ummak medeni bir toplum için yüzkarasıdır.”

“Vicdan hürriyeti mutlak ve taarruz edilemez, ferdin tabii haklarının en mühimlerinden tanınmalıdır.”

“Din bir vicdan meselesidir. Herkes vicdanının emrine uymakta serbesttir. Biz dine saygı gösteririz. Düşünüşe ve düşünceye muhalif değiliz.”

“Biz sadece din işlerini, millet ve devlet işleriyle karıştırmamaya çalışıyoruz.”

“Bazı kimseler zamanın yeniliklerine uymayı kâfir olmak sanıyorlar. Asıl küfür onların bu zannıdır.”

“Türkiye’de muayyen bir dinin merasimi de serbesttir, yani ayin hürriyeti masundur. Tabiatıyla ayinler asayiş ve genel adaba aykırı olamaz, siyasi gösteri şeklinde de yapılamaz.”

“Bizim dinimiz hiçbir vakit kadınların erkeklerden geri kalmasını talep etmemiştir. Allah’ın emrettiği şey, kadın ve erkek beraber olarak ilim ve kültür edinmeleridir.”

5. DEVLETÇİLİK

“...Efendiler! Tarih, milletlerin, yükseliş ve çöküş nedenlerini ararken birçok siyasi, askeri, sosyal sebepler bulmakta ve saymaktadır. Şüphe yok, bütün bu sebepler, sosyal olaylarda da etkilidir. Fakat bir milletin doğrudan doğruya hayatıyla yükselişi ile alakadar ve ilişkili olan, milletin ekonomisidir. Hakikaten Türk tarihi incelenirse bütün yükseliş ve çöküş nedenlerinin bu ekonomi meselelerinden başka bir şey olmadığı anlaşılır.”

Ş. Atatürk

- Cumhuriyetin kurulduğu ilk yıllarda ülkemizin durumu ekonomik açıdan oldukça kötüydü. Halkın elinde sermaye yoktu, sanayi altyapısı yetersizdi. Ticaret ve demir yolları yabancıların kontrolündeydi. Ulaşım güçlüklerle yapılmaktaydı.
- Türkiye'nin kaynaklar açısından zenginliği herkesin farkında olduğu bir gerçektir. Ancak yer altı ve yer üstü kaynakları açısından zengin bu topraklarda savaşlardan dolayı yıpranmış halkın kendi başına ekonomik kalkınmayı gerçekleştirmesi mümkün değildi. Devletin ekonomiye destek vermesi ve denetlemesi gerekiyordu. İşte ülkenin içinde bulunduğu bu şartlar ülke ekonomisini geliştirmek için izlenecek yol ve yöntemleri belirleyen devletçilik ilkesini doğurdu. Atatürk, devletçilik ilkesi ile ilgili düşüncelerini şu sözleri ile dile getirmiştir.

“Türkiye'nin uyguladığı devletçilik sistemi Türkiye'nin ihtiyaçlarından doğmuş Türkiye'ye özgü bir sistemdir. Devletçiliğin bizce anlamı şudur: Kişilerin özel teşebbüslerini ve şahsi faaliyetlerini esas tutmak; fakat büyük bir milletin ve geniş bir memleketin bütün ihtiyaçlarını ve çok şeylerin yapılmadığını göz önünde tutarak memleket ekonomisini devletin eline almak. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Türk vatanında asırlardan beri kişisel ve özel teşebbüslerle yapılamamış olan şeyleri bir an önce yapmak istedi. Kısa bir zamanda yapmayı da başardı.

NOT:

- Devletçilik ilkesinin en önemli getirilerinden biri de özel teşebbüsü teşvik etmiş olmasıdır. Bilindiği gibi İzmir İktisat Kongresi sonrasında, milli ekonominin kurulması görevi özel teşebbüse bırakılmıştı. Ancak özel teşebbüs kendisinden beklenen bu görevi yerine getirememişti. Bunun da en önemli nedeni özel teşebbüsün yeterli sermaye birikimine ve ekonomik konularda deneyime sahip olmamasıydı. Yeni Türk devletinin ise ekonomik kalkınmada kaybedecek zamanı yoktu. Bu arada 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı da Türkiye'yi etkilemişti. Ekonomik kalkınmanın hızlandırılması, halkın temel ihtiyaçlarının karşılanması devletçilik ilkesinin ortaya çıkmasına neden olmuştur.
- Devletçiliğin ortaya çıkış nedenlerinden biri de sosyal adaleti sağlamaktır. Bu ilkeye göre devlet bir yandan yeni iş alanları açarken bir yandan da çalışmaların sosyal alanda ve sağlık alanındaki haklarını da dikkate alır.

Anahtar kelimeler:

- ⦿ Ekonomi, yatırım, kamulaştırma
- ⦿ Yatırımların devlet eliyle yapılması
- ⦿ Kalkınma, Kamu iktisadi teşebbüsleri

Devletçilik İlkesinin Özellikleri

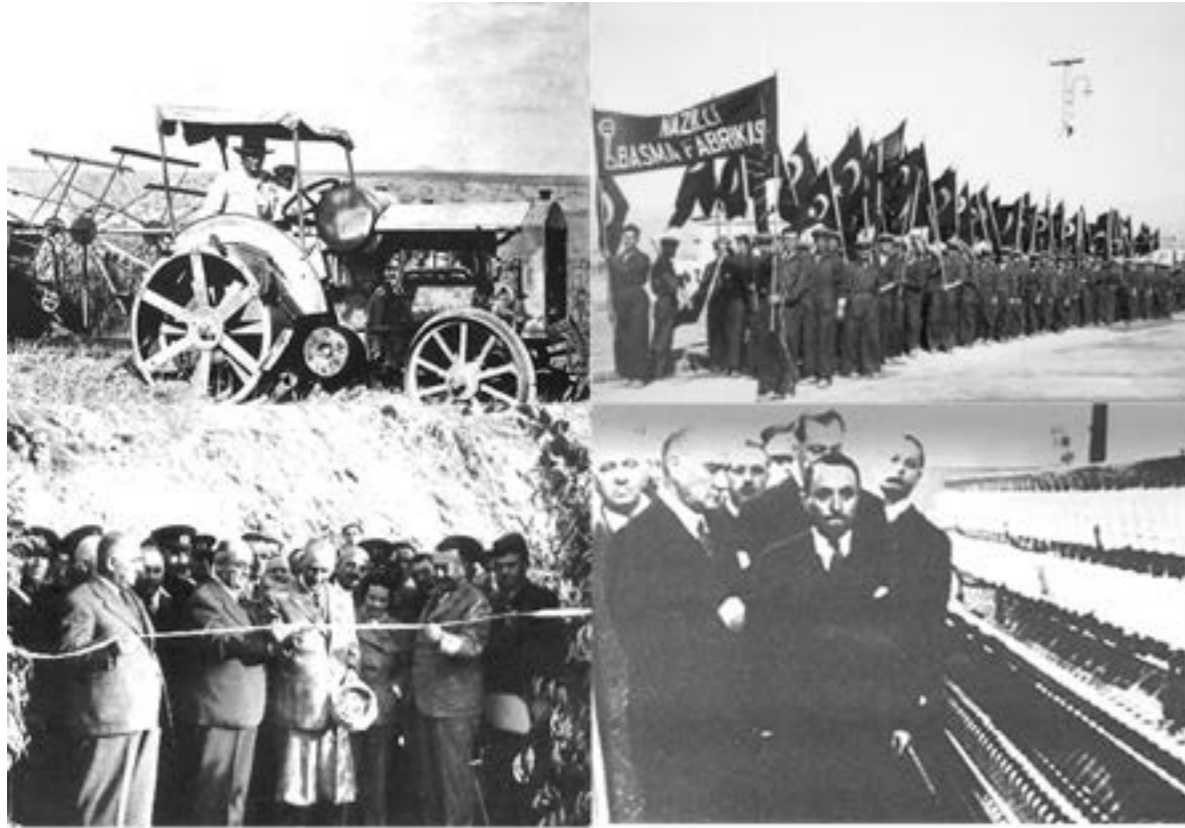

- Devletçilik temel anlamıyla **devletin ekonomik hayatın içine girmesidir**. Devletin ekonomik alanda doğrudan doğruya müdahalesini öngören bir sistemdir. Bu yapılırken sosyalist model benimsenmez.

- Devletçilik, **özel teşebbüsün** etkili olamadığı alanlarda toplumu ilgilendiren sahalarda devletin rol almasıdır. Devlet müteşebbislere engel olmadığı gibi tedbirler alarak müteşebbisin işlerini kolaylaştırır. Kişileri üretim ve ticaret işlerine özendirir. Yani ekonomide vatandaş ve devletin işbirliği yapmasıdır. Günümüzde bu durum karma ekonomi kavramı ile ifade edilmektedir.
- Devletçilik **halkçılığın** zorunlu bir sonucudur.
- 1933 yılında başlayarak uygulamaya konulan devletçilik ilkesi ile Türkiye ilk kez planlı bir ekonomiye geçiş yapmıştır.
- Devlet **devletçilik ilkesi** doğrultusunda ekonomik faaliyetlerin başlatıcısı olmuştur. Çeşitli işletmeler ve demir yolları yabancılardan satın alınarak millileştirilmiştir. Sanayi alanında görülen gelişmelerle şeker, tekstil ve demir çelik üreten fabrikalar kurulmuştur. Türk milleti ihtiyaçlarını kendi üretimi ile karşılamaya başlamıştır. Teknik eleman açığının kapatılmasında bölgeler arası farklılıkların giderilmesi konusunda önemli gelişmeler sağlanmıştır.
- Devletçilik ilkesi eğitim, sağlık, sosyal ve kültürel alanlarda da devlet desteğini gerekli kılmıştır.

Devletçilik İlkesi Doğrultusunda Yapılan Yenilikler

- Kabotaj Kanunu'nun **çıkarılması**
- Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın uygulanması
- Sümerbank'ın kurulması
- MTA(Maden Tetkik ve Arama) kurulması
- Etibank'ın kurulması
- Devlet üretme çiftliklerinin kurulması
- Kamu iktisadi teşekküllerinin kurulması
- Devlet demir yollarının yapılması

Mustafa Kemal'in Devletçilik İle İlgili Sözleri

“Türkiye'nin uyguladığı devletçilik sistemi Türkiye'nin ihtiyaçlarından doğmuş Türkiye'ye özgü bir sistemdir. Devletçiliğin bizce anlamı şudur: Kişilerin özel teşebbüslerini ve şahsi faaliyetlerini esas tutmak; fakat büyük bir milletin ve geniş bir memleketin bütün ihtiyaçlarını ve çok şeylerin yapılmadığını göz önünde tutarak memleket ekonomisini devletin eline almak. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Türk vatanında asırlardan beri kişisel ve özel teşebbüslerle yapılamamış olan şeyleri bir an önce yapmak istedi. Kısa bir zamanda yapmayı da başardı.

“Bugünkü mücadelelerimizin amacı tam bağımsızlıktır. Bağımsızlığın bütünlüğü ise ancak mali bağımsızlık ile mümkündür. Bir devletin maliyesi bağımsızlıktan yoksun olunca o devletin bütün hayati kuruluşlarında bağımsızlık felç olur. Çünkü her devlet organı ancak mali kuvvetle yaşar.”

“Ekonominin gelişmesi için başlıca gerekli olan; yollar, demir yolları, limanlar, kara ve deniz ulaşım araçları millî varlığın maddi ve siyasi kan damarlarıdır. Refah ve kuvvet vasıtasıdır.”

6. İNKILÂPÇILIK

“İnkılap, mevcut kurumları zorla değiştirmektir. Türk milletini son asırlarda geri bırakmış kurumları yıkarak yerlerine milletin en yüksek medeni icaplara göre ilerlemesini sağlayacak yeni kurumlar koymuş olmaktadır.”

K. Atatürk

- Bir toplumun maddi ve manevi ihtiyaçları giderilmezse o toplum medeniyetten geri kalır. Osmanlı Devleti de toplumun ihtiyaçlarını anlayamadığından medeni dünyayı takip edemediğinden **çağın gerisinde** kalmış ve yıkılmıştır.
- Türk milleti Atatürk'ün önderliğinde yeni Türkiye Devleti'ni kurmuştur. Bu devletin çağdaş dünyada yerini alabilmesi gerek sosyal gerek siyasal alanlarda bir takım yenilikler yapmakla mümkündür.
- Atatürkçü düşünce sistemine göre “Medeniyet yolunda başarı yenileşmeye bağlıdır...” yaşadıkları çağa ayak uyduramayan milletlerin hayatında çöküşün kaçınılmaz olduğu konusunda tarihte sayısız örnekler bulmak mümkündür.
- Atatürk'ün inkılapçılık anlayışı toplumun sürekli **çağdaşlaşmasını** öngörür.

İnkılapçılık İlkesinin Özellikleri

- İnkılapçılık iyiye, doğruya, güzele ve faydalıya yönelik olup **akıl, bilim** ve teknolojinin yol göstericiliğinde sürekli gelişmektedir.
- TBMM'nin açılması Türk inkılabının **başlangıcıdır**. Her alanda gerçekleştirilen inkılaplar halk tarafından benimsenmiş ve sürekli gelişmeyi amaçlamıştır.
- Türk inkılabı milli tarihimize ve Türk milletinin ihtiyaçlarına dayanır. Kendi kendini yenileme özelliği ile dinamik bir yapıya sahiptir. **Millet sevgisine** ve **insan sevgisine** değer verir.
- Türk inkılabı Türk milletini çağdaş uygarlık düzeyine çıkarmak için akılcı; milliyetçi, laik, demokratik ve Cumhuriyetçi bir yönetim kurmuştur.

Mustafa Kemal'in İnkılapçılık İle İlgili Sözleri

“Türk inkılabı nedir? Bu inkılap, kelimenin ilk bakışta ima ettiği ihtilal anlamından başka, ondan daha geniş bir değişikliği ifade etmektedir.. Milletın varlığını devam ettirmesi için kişileri arasında düşündüğü ortak bağ, yüzyıllardan beri gelen şekil ve esasını değiştirmiş; yani millet, dinî ve mezhebi bağ yerine, Türk milliyeti bağıyla birbirine bağlanmıştır.”

“Efendiler, yaptığımız ve yapmakta olduğumuz inkılapların amacı Türkiye Cumhuriyeti halkını tamamen çağdaş medeniyet seviyesine ulaştırmaktır.”

“Türk milletinin son yıllarda gösterdiği harikaların, yaptığı siyasi ve sosyal inkılapların hakiki sahibi kendisidir.”

B. BÜTÜNLEYİCİ İLKELER

⦿ Milli Egemenlik

Cumhuriyetçilik

⦿ Milli Birlik - Milli Beraberlik

Milliyetçilik

⦿ Ülke Bütünlüğü

Milliyetçilik

⦿ Özgürlük ve Bağımsızlık

Milliyetçilik

⦿ Akılcılık ve Bilimsellik

Laiklik

⦿ Çağdaşlık ve Batılılaşma

İnkılapçılık

⦿ Yurtta Barış, Cihanda Barış

Halkçılık

⦿ İnsan ve İnsanlık Sevgisi

Halkçılık